

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокищук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобилянська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

повторення пройденого матеріалу: 10-15 хв.; робота над закріпленням нового матеріалу: 5-7 хв.; робота над розширенням кругозору: 10 хв.

Важливим стимулом в роботі будь-якого колективу є практика концертних виступів. Такі виступи демонструють ступінь попередньої роботи. Тут найяскравіше виявляються і досягнення, і недоліки в підготовці ансамблю, стан згуртованості учасників. Кожен концертний виступ потрібно детально проаналізувати, аби надалі не повторювати допущених помилок та вдосконалювати виконавську майстерність. Такі виступи виховують не лише почуття відповідальності, але й відчуття того, що вони роблять велику справу по збереженні народної пісні.

Висновки. Окреслено основні складові методики роботи із дитячим фольклорним колективом. Незважаючи на певний теоретичний доробок у зазначеному напрямі, на жаль, і дотепер немає єдиної думки щодо методики постановки народного голосу у дитячому колективі. Тому ця тема заслуговує на подальше детальне методичне опрацювання.

Література:

1. Садовенко Світлана. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору: Навч.-методич. посібник / С. Садовенко. – Київ, 2008. – 128 с.
2. Сінельников І.Г., Сінельникова В.В. Фольклорний ансамбль і його репертуар / Сучасне вокальне мистецтво в Україні: кол. монографія / [ред.-упоряд. В.В. Сінельникова, А.Б. Попова]. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – С. 213 – 219.
3. Цапун Р. В. Виховання основних співочих навиків у фольклорному колективі. Методичні рекомендації. – Рівне, 2014. – 24 с.

УДК 373.5.016 : 78. (07)

Шихова Г.І.

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів; вчитель і учень є рівноправними суб'єктами навчання. Воно є засобом створення в навчальному закладі тієї атмосфери, що найліпше сприяє співпраці вчителя та учня, надає можливості дійсно реалізувати особистісно-орієнтоване навчання.

Ключові слова: інтерактивне навчання, інтеракція, інтерактивні методи, прийоми інтерактивного навчання, функції інтерактивного навчання.

Анотація. Суть інтерактивного обучения состоит в том, что учебный процесс осуществляется при условии постоянного, активного взаимодействия всех учащихся; учитель и ученик являются равноправными субъектами обучения. Оно

является средством создания в учебном заведении той атмосферы, которая лучше способствует сотрудничеству учителя и ученика, предоставляет возможности действительно реализовать личностно-ориентированное обучение.

Annotation. The essence of interactive learning is that the learning process is carried out under the condition of continuous, active interaction of all students; teacher and student are equal subjects of learning. It is a means of creating in an educational setting the atmosphere that best fosters teacher-student collaboration and provides opportunities for truly person-centered learning.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день виникла потреба введення в практику роботи вчителя музичного мистецтва таких технологій, що забезпечували б можливість перенесення акценту з вивчення самого предмета на його використання як засобу формування особистості учня, розвитку його самостійності, творчої ініціативи, стимулювання потреби в самовдосконаленні, виявленні моральної позиції, відповідальності за процес навчання.

Мистецтво є ефективним засобом розвитку особистості, сприяє формуванню в неї естетичного досвіду й ціннісних орієнтацій, здібностей і смаку, урівноважує її емоційно-почуттєву та інтелектуальну сфери, удосконалює здатність бачити, відчувати, споглядати.

Серед предметів естетичного циклу музика найбільше стимулює до творчої діяльності, сприяє формуванню пізнавально-пошукових та емоційно-мотиваційних функцій, розвитку творчого мислення, здібностей, а також позитивних якостей характеру (систематичності, працьовитості, наполегливості у досягненні мети).

Уроки музики – широке поле для творчості учнів, яка виявляється у різних видах художньої діяльності. Учителеві важливо формувати в учнів навички та вміння, необхідні для повноцінного сприйняття ними музичних творів, розвивати в них музичні, творчі здібності, а також інтерес та музичний смак.

Нова програма з музичного мистецтва дозволяє вчителю, спираючись на кращі зразки митців української та світової культури, розвивати здібності учнів сприймати, відчувати і розуміти чудове. На своїх уроках учитель формує різні компетенції учнів, готує їх до життя. І нові методи, які він використовує на уроці можуть допомогти йому в досягненні мети.

Звертаючись до методів інтерактивного навчання, вчитель може залучити дітей до активної творчої діяльності. Їх застосування залежить як від теми, так і від навчальної інформації конкретних уроків, термінів та понять, які необхідно засвоїти. За допомогою методів інтерактивного навчання вчитель може швидко й якісно перевірити знання дітей, цікаво розпочати нову тему, використовуючи гру підвести підсумок уроку.

Мета статті полягає у дослідженні інтерактивних технологій в педагогічній науці та висвітленні особливостей їх застосування на уроках музичного мистецтва.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- з'ясувати загальну суть інтерактивного навчання;
- розглянути прийоми і функції інтерактивного навчання;
- розкрити шляхи вдосконалення сучасного уроку музичного мистецтва завдяки використанню інтерактивних технологій.

Аналіз наукових досліджень.

Розробленням елементів інтерактивного навчання в історії освіти України почали займатися ще в першому десятиріччі минулого століття. На подальші розроблення елементів інтерактивного навчання натрапляємо в працях В. О. Сухомлинського, учителів-новаторів 70-80-х років (Ш. О. Амонашвілі, В. Шаталова, Є. Ільїна, С. Лисенкової та ін.). Зокрема, В. О. Сухомлинський закликав спеціальними заходами й прийомами підтримувати бажання учнів бути першовідкривачами. Це стало підґрунтям для виникнення теорії й практики розвивального навчання. Наприкінці ХХ ст. інтерактивні технології набули поширення в теорії й практиці американської школи, де їх використовують під час викладання різних предметів від молодшого шкільного віку до старшого. Проблемами визначення, пояснення сутності інтерактивних технологій та використання їх у навчально-виховному процесі займалися такі дидакти, як В. В. Котов, Л. В. Пироженко, О. І. Пометун, О. Я. Савченко, О. Г. Ярошенко. На думку Т. В. Лопухіної "інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність"

Виклад основного матеріалу. Термін "інтерактивна педагогіка" відносно новий: його ввів у 1975 р. німецький дослідник Ганс Фріц. Лінгвістичне тлумачення слова, представлене в іншомовних словниках, свідчить, що поняття "інтерактивність", "інтерактив" походить від поєднання двох слів: лат. *inter* – "між", *activ* – "активний", або *інтерактив* (пер. з англійської *inter* – "взаємний", *act* – "діяти"). Відповідно, у дослівному розумінні, інтерактивним може бути названий метод, при застосуванні якого той, хто навчається, є учасником, що виконує певну дію: говорить, управляє, моделює, пише, малює тощо, тобто не є тільки слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається.

Інтерактивне навчання сприяє формуванню навичок та вмінь як предметних, так і загальнонавчальних; виробленню життєвих цінностей; створенню атмосфери співробітництва, взаємодії; розвитку комунікативних якостей. Інтерактивне навчання – це навчання діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного виконання навчальних завдань, розвитку особистісних якостей учнів.

Основні прийоми інтерактивного навчання поділяють на дві групи: когнітивні та комунікативні. Але існує ще одна група прийомів, які є

розповсюдженими серед педагогів. Ці прийоми умовно можна об'єднати під назвою "релаксуючі" (від лат. relaxio – "розслаблення, полегшення"). Релаксуючі прийоми спрямовуються на зняття розумового напруження учнів в аудиторії, часткового м'язового розслаблення після одноманітної роботи, а також на переключення уваги

Реалізація інтерактивного навчання потребує від вчителя створення певних умов, що надають можливості для якісної організації навчального процесу, а саме: – включення всіх без винятку учасників навчального процесу в єдиний процес здобуття та засвоєння знань; створення позитивного комфортного емоційного фону, атмосфери, в якій відбуватиметься процес засвоєння та закріплення знань

Застосування інтерактивних технологій передбачає особливе розуміння уроку як форми навчання, що ґрунтується на технологічному підході. Зазвичай структура інтерактивного уроку складається з п'яти елементів: а) мотивація – фокусування уваги на проблемі уроку; б) оголошення, теми й очікуваних результатів – забезпечення розуміння учнями змісту їхньої діяльності; в) надання учням короткої інформації за мінімально короткий час для того, щоб на її основі виконувати практичні завдання шляхом інтерактивної взаємодії; г) інтерактивні вправи – центральна частина заняття, що передбачає застосування учителем 1-3 інтерактивних технологій, що відбираються залежно від очікуваних результатів; д) підбиття підсумків, оцінювання результатів – процес, зворотній інструктажу, рефлексія.

З метою глибокого осмислення сутності інтерактивних технологій навчання постає необхідність у з'ясуванні терміну "інтерація", який є одним з ключових у концепції інтерактивного навчання.

Справді, більшість науковців інтерацію описують через взаємодію, тому є необхідність пояснити поняття "взаємодія" з погляду філософії. У філософському словнику "взаємодія" тлумачиться як особливий тип відношення між об'єктами, при якому кожний з об'єктів діє (впливає) на інші об'єкти, приводячи їх до зміни, водночас зазнає дії (впливу) з боку кожного з цих об'єктів, що, у свою чергу, зумовлює зміну його стану. Тому, з огляду на це, слід розуміти, що учитель і учні сприймають один одного як рівноправних партнерів спілкування

Ітерація сприяє набуттю основних форм мислення, виробляє здатність до самоосвіти, уміння застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Основні функції інтерактивного навчання – пізнавально-навчальна і корекційна – рівнозначні. Орієнтація на одну з них або зменшення питомої ваги іншої призводить до знецінювання цього методу й викликає розчарування в учителів, оскільки не дає очікуваних результатів. Важливо зауважити, що захопленість формою без дотримання дидактичних умов реалізації методу теж не дає результатів.

Сутність пізнавально-навчальної функції полягає у вихованні схильностей до роздумів, тобто коли завдання потребує не миттєвої (вивченої) відповіді на поставлене запитання, а змушує зібратися з думками, перш ніж відповідати. До того ж формування відповіді потребує висловлення не тільки своєї думки, а й аргументації її

Використання інтерактивної стратегії змінює роль і функції учителя – він перестає бути центральною фігурою та лише регулює навчальний процес, займається його загальною організацією, визначає загальний напрям (готує до уроку необхідні завдання, формулює питання для обговорення у групах, контролює час і порядок виконання наміченого завдання)

У впровадженні інтерактивних методів існує низка типових проблем, з якими стикається велика когорта учнів. Головною проблемою визначають те, що учень часто не має власної думки, а якщо і має, то боїться висловлювати її відкрито, на весь клас. Самі учні пояснюють це так: "У нас рідко запитують власну думку", "Чи цінна моя думка?", "А раптом вона не співпаде з думкою вчителя чи колективу?", "Вона суперечить думці учня, який має у класі авторитет у цьому предметі" тощо. Часто школярі не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їх думку, рішення.

Основні недоліки інтерактивного навчання стосуються рівня готовності вчителя до організації такого виду роботи. У процесі запровадження інтерактивних методів навчання перед вчителем може постати низка проблем, а саме: – відсутність сформованої мотивації навчання, що не сприяє відповідному емоційному ставленню учнів до процесу засвоєння знань та активної пізнавальної діяльності; – існування стереотипних підходів щодо викладання матеріалу через традиційні методи навчання, які виявилися малоефективними в сучасних умовах. Тривале застосування пасивних методів навчання створює певні труднощі в процесі запровадження інтерактивних методів, особливо коли учні стикаються з такими методами вперше; – відсутність в учнів досвіду та навичок спільної взаємодії, творчого пошуку у процесі знаходження рішення; – наявність скутості в учнів щодо формулювання власних думок, їх висловлювання, аналізу.

Найвідомішими на сучасному етапі є такі інтерактивні методи, що ґрунтуються на особистісно-зорієнтованому підході: 1) коло ідей: метою технології є залучення всіх до обговорення проблеми; 2) акваріум: такий вид діяльності на уроці допоможе вдосконалити навички роботи в малих групах; 3) навчаючись учусь: такий вид навчальної діяльності дає можливість взяти активну участь у навчанні та передачі своїх знань іншим людям; 4) "мікрофон" дає можливість кожному послідовно чи хаотично сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію; 5) рольова гра, імітація – визначити власне ставлення до конкретної життєвої ситуації, набути досвіду поведінки в подібній ситуації шляхом "гри"; 6) крісло автора: несе в собі реалізацію підвищення самооцінки учнів; 7) дискусія: активний метод проведення занять, покликаний

мобілізувати практичні й теоретичні заняття, погляди слухачів на проблему, що розглядається.

Високу ефективність на уроках музичного мистецтва показують такі інтерактивні форми та методи як: "мозковий штурм", відтворення "логічного ланцюжка", метод імітаційних моделей, метод проєктів, метод творчих завдань, метод проблем, групові та ігрові форми роботи.

Мозковий штурм (брейнстормінг) – розв'язання певної проблеми або завдання за допомогою активного розумового пошуку рішень певною групою учнів. Він може бути короткочасним або тривалим, письмовим або усним. Це активна форма діяльності, яка розвиває та тренує мозок, формує вміння лаконічно й чітко висловлювати власні думки.

Метод проєктів є однією із найперспективніших складових сучасного навчального процесу і спрямований передусім на розвиток основних освітніх компетентностей учнів, їхньої здатності до саморозвитку та самоосвіти. Застосування даного методу в загальній музичній освіті створює необхідні передумови для творчої самореалізації школярів, сприяє підвищенню навчальної мотивації, посилює практичну значущість отриманих знань та умінь.

Метод проблем на уроках музичного мистецтва передбачає пошук різноманітних варіантів інтерпретації твору (у формі вільного висловлення думок):- музичної інтерпретації (пошуки можливих варіантів виконання окремих куплетів і твору загалом: динамічний розвиток, визначення кульмінації окремих фраз і цілого куплета, нюансування); – драматичної інтерпретації (варіанти виконання фраз та куплетів певного характеру, з певним настроєм); – рухової інтерпретації (варіанти образних, танцювальних рухів, диригування); – інструментальної інтерпретації (варіанти інструментального супроводу за допомогою елементарних музичних інструментів, "звучних предметів", "звучних жестів"); – театральної інтерпретації (варіанти інсценізації пісні); – живописної інтерпретації (варіанти зображення образу, характеру, засобів музичної виразності).

Метод творчих завдань – система самостійних (частково самостійних), пізнавально-пошукових завдань, спрямованих на закріплення в учнів пошукових мисленневих операцій та на тренування і розвиток їх творчих здібностей у практичних діях (у художній діяльності).

Наприклад, музичні завдання з використанням різних видів мистецтв: а) прослухавши музичний твір "Хвороба ляльки" П.І.Чайковського, відповісти, який колір найбільше підходить до цієї музики (червоний, зелений, рожевий, чорний чи інші, і чому?); б) прослухавши музичний твір Е.Гріга "У печері гірського короля", намалювати, що діється у печері і дати відповідь на запитання "Чому музика звучить спочатку тихо, а потім голосніше?"; в) прослухавши фортепіанну п'єсу П.Чайковського "Осінь пісня", прочитати вірші про цю пору року, підготовлені учнями вдома, зобразити осінь-чарівницю у малюнках, а також порівняти власні малюнки з

репродукцією картини І.Левітана "Осіній ранок". Аналогічні завдання можна присвятити також й іншим порам року.

На уроках музики застосовуються такі форми групової роботи: у парі (мала група – 2 учні); у групі (3-5 учнів); групові дебати; груповий діалог (учитель-групи або група-група); групове змагання; групова дискусія; груповий диспут. Групова робота учнів застосовується під час слухання музики, співу, виконання творчих завдань, актуалізації опорних знань.

Групова робота – це, перш за все, гра. Гра для дитини – це навчання, гра – це праця, гра – це серйозна форма виховання. Основне завдання методу гри — навчити учня орієнтуватися в різних обставинах, дати об'єктивну оцінку своїй поведінці, враховувати можливості інших людей, встановлювати з ними контакти, впливати на їхні інтереси, потреби і діяльність, набувати практики взаємодії з іншими. Гра включає в діяльність позитивні емоції, тому сприйняття інформації чи способу діяльності відбувається системно, глибоко! Ефективність гри, як свідчить досвід педагогів, істотно залежить від низки чинників, серед яких, перш за все, виділяються: а) чітко продумана мета; б) мотивація ігрової діяльності; в) чітка підготовка, проведення і підведення підсумків гри; г) постановка пізнавальних і проблемних питань у процесі гри; д) залучення до гри всіх учнів класу; е) тривалість гри не повинна перевищувати однієї навчальної години.

На уроці музики ігри, які найбільше спряють розвиткові в учнів творчих здібностей, є сюжетно-рольові та проблемно-моделюючі.

В сюжетно-рольових іграх підготовка до ролі дає дітям можливість пофантазувати, створюючи конкретний образ самостійно. Беручи участь в таких іграх, учні розширюють знання, набувають акторських, виконавських навичок, осягають характер героя, перевтілюючись у нього, набувають здатності мислити, відчувати й говорити так, як мислить, відчуває й говорить герой.

Проблемно-методичні ігри передбачають нестандартні ситуації, що вимагає від учнів самостійного творчого розв'язання проблеми.

Ефективною формою інтерактивного навчання на уроках музики є евристична бесіда – форма навчання, побудована на запитаннях і відповідях, коли учитель не повідомляє учням знання, а логічно побудованою системою запитань спонукає їх на основі вже здобутих знань, спостережень, досвіду підходити до нових висновків.

Застосування інтерактивних технологій на уроках справа не проста,; тому сам учитель повинен бути добре підготовлений, глибоко знати і продумувати матеріал; продумувати всі завдання для груп і пар; спланувати і розбити урок. Ефективність і сила впливу на емоції та свідомість учнів значною мірою залежить від умінь і стилю роботи конкретного вчителя.

Висновки. Використання інтерактивних методів навчання насамперед створює простір професійного вдосконалення та самореалізації. За

таких умов забезпечується: розвиток навичок спілкування та взаємодії у групі, формування ціннісно-орієнтаційної єдності групи, заохочення до гнучкої зміни соціальних ролей залежно від ситуації.

Отже, інтерактивні технології створюють необхідний рівень якості, варіативності, диференціації і індивідуалізації навчання й виховання. І, як результат освоєння галузі "Мистецтво" – розвинена художня уява; здатність до адекватного сприйняття витворів мистецтва за допомогою освоєння мови мистецтва (у тому числі толерантність до різних культур, до так званих "незрозумілих" авторських витворів); сформовані навички художньо-практичної діяльності; здатність аналізувати й синтезувати, уміння узагальнювати й бачити цілісну картину світу в його звуко-пластичних образах.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблеми на основі аналізу обставин і відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмій, виробленню цінностей, створенню атмосфери взаємодії, дає змогу педагогові стати справжнім лідером дитячого колективу!

Викладання – це мистецтво, а не ремесло – у цьому самий корінь учительської справи. Вічно винаходити, вимагати, удосконалюватися – от єдиний можливий курс сучасного вчителя.

Список використаної літератури:

1. Горбенко Н. Музичні ігри на уроці музичного мистецтва / Н. Горбунко // Музичний керівник. -2012. — № 12. – С. 11- 14.
2. Кравченко К. Використання інтерактивних методів навчання та організація ігрової діяльності на уроках музики / К. Кравченко // Шкільний світ. – 2011. – № 35. – С. 1-10.
3. Опеньок Л. Нестандартні форми навчання. // Рідна школа. – №6. – С.75.
4. Пантюк О. Інтерактивні вправи на уроках музичного мистецтва / О.Пантюк // Мистецтво в школі. – 2010. – № 10. – С. 2-4.
5. Панченков А., Пометун О., Ремех Т. Навчання в дії: як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання. – К., 2003. – 44 с.
6. Пометун О. Інтерактивні методики та система навчання. – К.: Шк. світ, 2007. – 112 с.
7. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2003. – 192 с.
8. Поліщук Л. Використання інтерактивних технік для формування й розвитку емоційно-чуттєвої сфери учнів на уроках музичного мистецтва / Л. Поліщук // Мистецтво в школі. – 2010. – № 10. – С. 7-12.
9. Сиротенко Г.О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Х.: Основа, 2003.-80 с.
10. Суворова Л. Інтерактивне навчання: нові підходи // Доба. – 2002. – №4. – с.19-20.
11. Щиголева А. Застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва / А. Щиголева // Мистецтво в школі. – 2011. – № 9. – С. 4-7.

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».